

COSINZEANA

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ

Redactor:
SEBASTIAN BORNEMISA

Cuprinsul:

Ion Agârbicean: Căsnicia lui Ludovic Petrescu, nuvelă.

M. Săulescu: Ce multe lucruri triste, poezie.

Vasile Stoica: Din greșală, schiță, traducere.

Radu Mărgean: Nu mă privi... poezie.

Ion Dragoslav: Ionel cel fără frică, poveste.

A. Fogazzaro - D. Tomescu: Misterul poetului, roman.

* * * Basarabia.

GHICITURI

ILUSTRĂȚII:

Pustiirea uraganului în Ardeal; Fridric VIII, răposatul rege al Daniei; Regina Luiza, văduva lui Fridric VIII; Hotelul „Hamburger Hof“; Proclamarea lui Cristian X. de rege al Daniei; Strindberg, răposatul poet al Svediei.

„COSINZEANA”

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ SĂPTĂMANALĂ

având colaboratori regulați pe: *Ion Agârbiceanu, Zaharie Bârsan, T. Liviu Blaga, Ermil Borcia, Alecsandru Ciura, Ilarie Chendi, D. N. Ciotori, A. Cotruș, Ion Dragoslav, P. Dulfu, Victor Eftimiu, S. C. Făgețel, Mihail Gașpar, Dr. M. Hârsu, Liviu Marian, V. C. Osvadă, Ecaterina Pitiș, Aurelia Pop, Liviu Rebreanu, I. U. Soricu, D. Tomescu, Gavril Todica, Viora din Bihor*, și alții — e nu numai cea mai ieftină revistă românească de felul acesta, ci și cea mai potrivită pentru toate familiile române.

ABONAMENTUL E:

Pe 3 luni pentru Austro-Ungaria	cor. 3—
Pe $\frac{1}{2}$ de an ” ” ” ” ” ”	6—
Pe un an ” ” ” ” ” ”	12—
Pentru străinătate pe trei luni	5—
” ” pe jum. de an	10—
” ” pe un an	20—

Abonamentele se plătesc înainte.

Pe credit revista nu se dă nimănu.

Premiile „Cosinzenei”.

Între abonații, cari plătesc înainte pe un an abonamentul, se sortează la sfârșitul anului, în ajunul Crăciunului, opt biblioteci de câte 25 coroane una, drept cadou de Crăciun, cu cele mai noi cărți literare, pe ales.

Rugăm pe toți, cari înțeleg și apreciază nizuința noastră, să binevoiască a ne da mână de ajutor, prin câștigarea de abonați număroși, pentru ca, cu ajutorul tuturor, să putem face din „Cosinzeana” o revistă literară din cele mai desăvârșite, pentru familiile române, care să le fie totodată o bună armă de apărare împotriva influințelor literare streine, ivite prin intrarea unor reviste streine prin familii de-ale noastre, și un mijloc de a cultivă dragostea de literatură și cultură românească, până și în familiile cele mai modeste.

Administrația revistei

„COSINZEANA”

Orăștie—Szászváros.

Librăria Națională, S. Bornemisa

Orăștie—Szászváros

Cele mai noi cărți literare!

<i>Iosif</i> : Cântece, poezii	cor. 2—
<i>Chiru Nanov</i> : Peste Dorna, note de călătorie	1:50
<i>Dostoievsky</i> : Amintiri din casa morților, roman	1:50
<i>I. U. Soricu</i> : Florile dalbe, poezii	2—
<i>V. Eftimiu</i> : Poemele singurătății, poezii	2—
<i>M. Cruceanu</i> : Spre cetatea zorilor, poezii	1:50
<i>G. de Maupassant</i> : Inima noastră, roman	2:50
<i>Dr. E. Sterian</i> : Educația sexelor	1:50
<i>V. Cathrein</i> : Concepția catolică despre lume, I.	2—
<i>V. Cathrein</i> : Concepția catolică despre lume, II.	1:80

Cele mai noi cărți literare!

Pentru porto să se trimită deosebit 20 bani de-o carte. Comandele se execută cu cea mai mare promptitudine. Librăria e provăzută cu un bogat asortiment de cărți literare, și la dorință procură și cărți cari îi lipsesc. Mai are mare depozit de hârtie de cancelarie și pentru scrisori, cerneală și recvizite școlare. Cereți catalogul gratis și franco.

GOSINZEANA

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ

* * *

REDACTOR: SEBASTIAN BORNEMISA

CĂSNICIA LUI LUDOVIC PETRESCU

de ION AGÂRBICEAN

- 12 -

IX.

În ziua următoare, sara, Lucia se trezi că rămâne neobicinuit de mult înaintea oglinzii. Și ceea ce-o miră mai mult eră, că pe când mai înainte nu aflase niciodată vre-un cusur feței sale atât de albe și de fragede, acum descoperi o mulțime.

Niculae Banciu veni, ca de obicei, s'o conducă, însă nu veni singur. Când ciocăni la ușa, Lucia simți că cel ce-l însoțește pe Niculae Banciu, nu-i Prödan. Și deodată inima începü să-i bată cu putere, și sângele să i se ridice în obraz. Și într'adevăr când ușa se deschise după spatele lui Banciu se văzü statura puternică, vânjoasă a lui Tudor Dănescu.

Lucia se simți rușinată, timidă, credea că nu-i va putea spune uu singur cuvânt. Însă de'ndată ce auzi vocea armonioasă a lui Tudor, care-și cerea scuze c'a îndrăznit să vină și el, Lucia se liniști deplin! Îi părü deodată că-l cunoaște de mult, că l-a cunoscut totdeauna. Simțiä că ori când și ori unde va putea vorbi cu el tot cu aceeaș ușurință, cum vorbise în seara cea dintâi, în sala de repetiții.

— Nici o scuză, domnule Tudor. Eu mă bucur. Apoi dta îmi ești dator și cu oarecare recunoștință. Nu ți-am descoperit eu talentul, pentru orașul nostru? Și Lucia-i zimbî cu o grație nouă, pe care Niculae Banciu nu i-o mai văzuse niciodată.

— Recunosc, doamnă, dar' dacă n-aș fi fost eu, nu știu cum ai fi ajuns aseară, în sala de repetiții. La puțină recunoștință am deci și eu dreptul.

— Acum dvoastră vă veți fi recunoscător unul altuia. Noi însă din comitetul aranjator, trebuie să vă mulțămim la amândoi. Fără dumneavoastră, concertul nostru n-ar fi putut să reușască", zise Niculae Banciu.

— Da, tenorul dlui Tudor l-a scăpat de multă bătae de cap pe dl dirigent", zise Lucia. „De multe ori îmi era milă de dânsul, dar, adougă ridicându-se, să mergem domnilor. Datoria, mai presus de toate“.

Niciodată nu-i părü Luciei drumul până la casină atât de scurt. Îi părëa chiar că-i un drum nou

acesta, pe care nu l-a mai făcut niciodată. Când își ridică din când în când privirea și zăreä strada, prăvăliile, palatele, îi părëa că acum le vede întâia oară în vieață. Și aveä conștiința, că dacă ar părăsi-o acum cei doi, și ar rămâneä singurä, n-ar mai ști merge până la casină. Aerul înghețat o răcoreä parcä, îi făcea mai limpezi gândurile, închipuirea.

Tudor vorbeä mereu, limpede, armonios, dulce. Spuneä despre producțiile cari se dau în orașelul lor, ridicole de multe ori, dar nici odată fără folos: sunt totdeauna ochi cari să se umezească, inimi cari să tresalte. Spuneä, răsând cu poftă, de-un maestru de dans care erä să moară de foame, vremea cât a stat în orașelul lor. Banciu îi da întru toate dreptate, răsä și el, și se amestecä mereu în vorbä. Lucia ascultä, într'o toarepeală dulce, cäntecul cuvintelor lui Tudor. Când ajunserä înaintea porții dela întrarea în casină, Lucia își ridicä ochii, învinsä de-o putere iresistibilä, și simți din nou cele douä pete de întunec care o ficsau. Dănescu o priveä cu ochii lui de cărbune prin cari treceä o undä de luminä, fără însă ca să le imprumute ochilor străluciri. Trecând pe subt poartä, mergând alătorea, mânilor lor se atinserä, și Tudor cercä să rädä:

— M'aș simți deosebit de fericit dacă ar fi iar întunec.

— Poruncește să se facä altä alegere de vice-primar", zise Lucia, și numai decât o învinse un räs sgomotos, puternic, care făcea să tremure inima în Tudor Dănescu.

— Eu nu m-aș bucurä" zise Niculae Banciu. Aș mai plăti odată douäzeci de franci ș'aș rămâneä din nou flämând.

— Nu numai cu măncarea trăește omul, ci și cu cuvântul" räsponse Lucia, în vreme ce räsul ei nu mai voi să contenească.

Întrară în sala de repetiții. Pe obrazii Luciei se vedeau încă urmele räsului. Tudor Dănescu voi să treacă ca și ieri între ascultători. Dar Lucia, cu o mișcare instinctivä îl luä la braț și-l conduse spre scenä. Tudor îi simți brațul moale cald, îl strânse cu al său ușor, ca în vis, și-i șopti:

— Ah! cât ești de dulce, dragä!"

Lucia își desfäcä repede brațul, îl privi țintä 'n ochi și se depärtä. Se așezä pe un scaun: inima-i bă-

teă cu atâta putere încât crezû că are se amețească. Și când inima începeă să se mai liniștească, simțeă, iară și iară brațul strâns și inima porneă din nou ne-bună. Ori auziă cuvintele, pe care încă om nu le-a rostit: „Ah! cât esti de dulce, dragă“, și sângele-i a-lergă aprins, ca biciuit cu foc.

Dirigentul trebui să-și repețească rugarea.

„Doamnă Lucia, V'am rugă pe d-voastră. Să ne împrospătăm puterile“.

Ea își luă ca în vis violina, și începû să cânte. Dar ascultătorii priviră nedumeriți: niciodată nu mai auziră cântarea aceasta ciudată. Eră o cântare nouă-nouă, născută în clipa aceea, de care Lucia nu-și puteă da sama.

Când sfârși, Lucia rămase nemișcată, cu o tristeță adâncă în ochi, pe față.

„Cântarea aceasta va formă punctul de forță al programului“, zise dirigentului apropiindu-se, și închinându-se adânc înaintea Luciei.

— L-ai prins în note, dle dirigent?“, întrebă cu tristeță Lucia.

Acesta o privi mirat, neînțelegând.

„Dacă nu l-ai însemnat, nu-l voi mai ști cânta a doua oară. Cântecul acesta acuma s-a născut, dar a și murit, odată cu cel din urmă acord“.

Îndată ce dirigentul se depărtă, Tudor Dănescu se apropie de Lucia.

„Este cineva care l-a însemnat, doamnă Lucio. În inima mea cântecul acesta va trăi pentru toate timpurile.“

— Ți-a plăcut?, îl întrebă Lucia cu o voce mai pronunțată, ca și când acum ar începe numaî a se deșteptă din visul său.

— Ah, dragă, l-am simțit, îi șopti Tudor, aplecându-se spre dânsa.

— Dar ce folos, răsă argințiu Lucia, nici dta nu-l vei putea repetă vr'odată.

— Da, ai dreptate. Pe violină nu, cu vocea nu, dar totuș îl voi putea repetă: cu inima.

— Ah! dta vorbești copilării“, zise Lucia. Însă ochii ei albaștri se adânciră în cele două pete de întunec. Și simțeă că în noaptea celor doi cărbuni va dispărea ca pentru totdeauna. Și dacă va întrebă vr'odată cineva: unde-i Lucia? va răspunde un glas adânc, sentențios: Lucia nu mai este. Este numai Tudor Dănescu.

Niculae Banciu și Tudor Dănescu o conduseră, după repetiții acasă. Tot drumul vorbiră despre deosebitele teorii cari esplică sau cearcă să esplice creația artistică. Deodată se opriră. Cei doi se închinară, îi doriră sara bună.

„Dar unde mergeți d-voastră?, întrebă Lucia. Trebuie să vă preamăresc memoria. Unde mă lăsați dv.? În mijlocul drumului?“

— Nu, doamnă Lucio, e puțin întunec. Dar te rog, privește: aici stați d-voastră, zise Niculae Banciu cu teamă, crezând pe-o clipă că și-a perdut mintea.

— Da, ai dreptate, dle Banciu, zise Lucia ruși-

nându-se, în vremece recunoscû locuința ei din ulița teilor. Noapte bună, domnilor, și vă mulțămesc“ zise apoi intrând pe poartă.

Acasă o așteptă Ludovic cu fața radioasă.

„Mă bucur, dragă Lucio, că-ți petreci bine. Să ști, sunt mândru că ești nevasta mea. Toată lumea vorbește de tine. Și ți-au scos o polecră. Ști care? Și Ludovic se apropie de dânsa. Dar chelia lui luceă ca tidva unui mort, și Lucia se retrase un pas.

„Te temi de mine. Par'că te-ai teme de mine. Ști ce polecră? Îți spun „frumoasa apotecăreasă“.

— Frumos nume, zise Lucia cu dispreț, luându-și pălăria.

— Da, foarte frumos, răspunse Ludovic, neînțelegând-o. Și de aceea azi când am auzit mai întâi acest nume, eu și cu dl Karl ne-am gândit să-ți facem o surpriză“. Și Ludovic scoase din buzunar două cutiuțe și i le întinse Luciei.

Dar Lucia nu le luă.

„Ei bine, ce-i acolo?“ întrebă punându-și paltonul în dulap.

Ludovic stătû pe-o clipă înlemnit, apoi puse cutiuțele pe masă.

„Într'adevăr, Lucio, câteodată ești de necunoscut“.

Lucia se apropie, deschise cutiuțele și, în lumina lămpii văzû strălucind în nestemate două brățare de-osecuție nouă, foarte frumoase.

„Sunt admirabile, zise Lucia. Sigur au un preț enorm.“

— De, prețul nu numără acum odată, zise fericit Ludovic. Lucru de căpetenie e că-ți plac. Sunt pentru concertul dela Crăciun, dragă Lucio. Și, până atunci o să mai capeți și altceva, adause Ludovic, neputând să-și ascundă prepusul, pe care pân'acum voi să-l tainuiască.

— Sunt admirabile, zise înc'odată Lucia închizând cutiuțele și lăsându-le pe masă.

— Dar bine Lucio, nu le primești?, întrebă Ludovic îngălbenind.

— O să le iau, dacă-mi vor face trebuință, Ludovic. Până la Crăciun însă, vom mai vedeă. Poate să concertăm în costum, și atunci n-am să le pot purtă“. Minciuna aceasta îi veni în minte așa pe negândite, dar pentru liniștirea lui Ludovic a fost foarte potrivită.

— Bine, dragă Lucio, frumoaso apotecăreasă, dacă nu le vei purtă atunci, le vei folosi cu altă ocazie. Înapoi sigur că noi nu le vom mai duce“.

În sara aceea Lucia se plânse de durere de cap, și se culcă de cu vreme. Dar întâia oară de când eră măritată, încuie pe dinlăuntru camera sa de durmit.

* * *

Mai erau numai câteva zile până la Crăciun. Tudor Dănescu veniă regulat după Lucia s-o conducă la repetiții. Veniă adeseori c'un ceas, cu două înainte. Niculae Banciu îl află totdeauna acolo, când sosiă și el.

În dup'amiaza cea dintâi când Tudor sosi c'un

ceas înaintea lui Banciu, o află pe Lucia adâncită în cetitul unei cărți. Ședează în colțul unui divan de cațifea, ține cartea în mâna dreaptă. Acest braț eră gol până la cot, care se răzîmă în palma mânei stânga. Mâneca îi lunecase, Lucia purtă o haină ușoară, subțire. Nu auzi ciocănitul din ușe, și se trezi numai când Tudor Dănescu se închină adânc înaintea ei. Lucia scăpă cartea, pe care Tudor o ridică dintr-o aplecare elegantă.

„Ah, cum m-ai speriat, domnule Tudor. La noi e obiceiul să se ceară voe înainte de-a intra cineva“. Lucia cercă să vorbească cu el nestângenită, glumind, ca și pân'acum. Dar inima începă să-i bată cu putere. Lucia simți, că fiind singură cu Tudor nu-i va fi atât de ușor să-i vorbească.

— E de vină cartea, doamnă Lucio. Eu mi-am cerut voe, și fiindcă nu mi-a dat-o nime, am crezut că n-aș face rău să mi-o iau eu. Ce citiți?“ Și el deschise cartea.

„Un roman! Da, romanele bune sunt o lectură minunată. Mai ales pentru femeii tinere sunt aproape indispensabile. Vă place să citiți, doamnă Lucia? — o întrebă închizând volumul. Contemplă scoarțele verzii, noi.

— Îmi place, dar numai deacum, dle Tudor. Spre umilirea mea trebuie să-ți mărturisesc că eu n-am prea citit. Îmi părea că niciodată n-am timp pentru lectură.

— Și acum aveți? Concertul nostru nu vă ocupă îndeajuns?

— Of, concertul! Eu îmi cunosc dela întâia repetiție cântecele mele“, zise Lucia zimbînd.

Tudor șeză pe-un scaun lângă masa pe care erau deschise câteva reviste de modă.

„Și totuș cercetați, doamnă, foarte regulat casina, zise Tudor.

— Da, îmi plac convenirile acelea. Mă distrează.

— Numai atât?“ întrebă Tudor, și de data asta Lucia simți acele două pete de întunecare ațintite cu duioșie, cu sfințenie asupra sa. O rază dulce de lumină începă să-i tremure în suflet. Pleoapele, cu gene lungi, umbroase i se aplecară puțin, ea se ridică, își puse cartea, și deschizând un dulăpior, scoase un mic tablou și-l puse pe masă.

— Aș vrea să știu cum îți place, domnule Tudor. L-am cumpărat azi“.

Ea rămase c-o mână răzîmată de masă, cu dreapta de-alungul trupului. Își simțea trupul întreg moleșit de-o toropeală nespus de dulce.

Tudor Dănescu se apropie îndată. Se opri în nemijlocita apropiere a Luciei. Eră cu un cap mai înalt decât ea. Se aplecă să vadă mai bine. Dar nu vedeă nimic. Respirația Luciei îi atingeă fața, grumazii, și mătasa foșneă ușor, abia perceptibil, de mișcarea sânilor tari.

„Da, e artistic lucrat“, zise Tudor ridicându-se și atingând puțin umărul Luciei.

Ea nu răspunse. Nu mai zise nimic nici Tudor, ci priveau amândoi cu îndărătnicie la tablou, în vreme ce trupurile lor se apropiau tot mai mult. Dreapta lui Tudor Dănescu se ridică tot mai tare, se strecură furișându-se încet și se trezi că înconjoară mijlocul dulce al Luciei. Simți cutremurarea ființei ei, simți cum i se lasă ca o povară dulce pe piept. Dănescu o cu-

Uraganul, ce a bătuit înainte cu vreo două săptămâni prin Ardeal a făcut pagube enorme și a fost așa de puternic, că a șters de pe fața pământului case întregi. Arătăm aci o vedere dintr-o comună din Secuime, pe unde uraganul a fost mai turbat. Cum se vede și din chip, casele sunt numai ruină, pereții lor stricați și coperișele nimicite.

Regele Fridric VIII, răposat în 14 Mai în Hamburg. Sara a ieșit singur la plimbare și cuprins de slăbire de nervi a căzut în mijlocul străzii, de unde a fost dus de un automobil sanitar într-un spital. Abia ca mânezî s-a știut că mortul e regele Daniei.

Regina Luiza a Daniei, văduva răposatului Fridric VIII.

prinse, o închiuse în brațele sale, o strânse cu grije la pept, căutându-i gura. Ochii Luciei erau închiși, frumosul ei cap răzimat pe umărul lui Tudor, și buzele-i palide tresăreau nervoase. Un suspin adânc se auzi când Tudor își lipi buzele de ale ei. Se sărutară îndelungat, cu patimă tot mai mare, se îmbrățișau strângându-se cu putere, și nu mai cutezau să se despartă.

Apoi Lucia se desfăcî din brațele lui, își luă tabloul, îl încuie în dulăpior. Se așeză apoi în colțul divanului. Tăcură amândoi vreme îndelungată. Lucia privea, zdrobită de-o tristeță adâncă, un ungher din camera asta, care-i părî deodată nespuse de dragă. Apoi își aplecă capul în palme, și un plâns amar începî s-o sguduie. Tudor o privi multă vreme, fără să se poată apropia de dânsa, fără să-i poată spune o vorbă. Apoi într'un târziu veni, cu pasul greu, șezî lângă dânsa, și-i zise:

— Nu plânge!

Lacrimile Luciei mai curseră însă multă vreme. Apoi trupurile lor se apropiară tot mai tare, se îmbrățișară din nou cu mai multă patimă, și gurile lor se alipiră, gustând cutremurați, o dulceață neînchipuită.

Se deslănțuiră într'un târziu, dar ochii lor se priveau mereu, umezi, adânci. Sufletele lor nu se mai puteau despărți.

Pe scări se auziră pași ușori, și Lucia se sculă îndată să se îmbrace. Nicolae Banciu ciocăni, intră, și mirându-se puțin că Tudor Dănescu eră aici, îi pofti să meargă la repetiții.

Din ziua aceea Tudor venia regulat c-un ceas, cu două înaintea lui Nicolae Banciu. Pe Lucia o află în aceeași cameră, în colțul aceluiaș divan. Când intră, Lucia se ridică ușoară, îi alergă înainte, și i se lăsă, moale și dulce, în brațe.

— Mi se pareă că n-ai să mai vii odată? Pentru ce nu te grăbești?" îl întrebă privind-l în ochi cu dragoste adâncă.

Dănescu o îmbrățișă, îi cutremură trupul cu sărutările lui de foc și-i zicea:

„Ah! Lucio, cât sunt de nefericit!”

Lucia își înclină capul. Își aducea aminte cu groază, cu desperare de Ludovic, simțea că o sugrumă locuința aceasta așa de luxos mobilată, vedeă că mintea i se rătăcește.

Îl îmbrățișă cu patimă, cu desnădejde, și nu mai voia să-și desfacă brațele de după gâtul lui. Apoi timpul începea să alerge. Abia se sărutară, abia-și spusese câteva cuvinte dulci, chinuitoare, și se auziau pașii lui Nicolae Banciu.

În sala de repetiții vorbeau puțin laolaltă. Dar ochii lor se urmăreau neconținut, și când Dănescu, la urmă o petrecea acasă, când își întâlneau mâinile, valuri de căldură le porneau dela inimă, îmbătându-i.

— urmează —

Ce multe lucruri triste....

M. SĂULESCU

Ce multe lucruri triste ne 'nvață viața noastră!
Ca să trăiești e poate un gând ascuns, să 'nveți...
Ce multe-o ști chiar floarea ce moare într'o glastră
În cea din urmă clipă a unei dimineți...

De unde ști că simțul adesea nu ne 'nșală —
Ce multe gânduri triste apasă pe-o petală?...

Parfumul lor e poate, oftatul unui dor,
În razele ce mor

Parfumul lor e poate, un strigăt spre țările
Ce nimenea nu-l știe,

Și nimeni nu ascultă ce dor și câtă jale

Stau prinse pe vecie pe tristele petale;

— Parfumul lor e poate nemai grăit un vers

Dintr-o poemă care plutește 'n univers

Iar noi, atâți câți trecem, plecați spre sânul tău,
Purtând în ochi dorințe și vagi păreri de rău
O! cine știe, dacă un greu suspin ne-apasă
Și dacă peste suslet perdea de plâns se lasă
Tot noi suntem aceia cari plângem sau am vrea
Ori roza ce se stinge plângându-se pe ea...

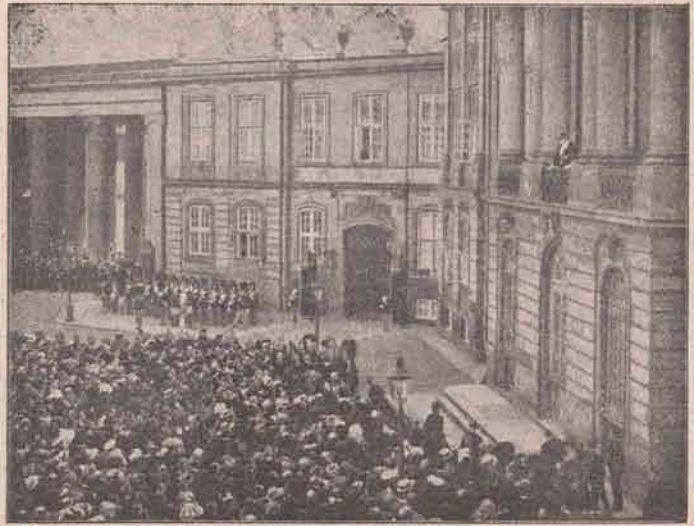
Buchetul tău de roze și triste flori albastre,
Nu poartă-ntî înșul oare un graiu al vieții noastre?
De ce porți flori pe tine? Să plângem plânsul lor?
Știi tu ce gând tresare în rozele ce mor?...

Azvárle toată floarea, și zvârle-orice parfum.
Ne-om întâlni pe drum
Din nou odată poate, și vom putea vedea
Când n-o să fie floarea cu plânsul trist din ea —
Al cui a fost suspinul ce-a tresărit în noi,
Al meu, al florii numai, sau plângem amândoi?...

Dar cu o floare prinsă în piept, sau fără ea,
C-am învățat prea multe, noi totuș vom vedea...

Palatul „Hamburger Hof“, în care locuise regele Fridric VIII cu familia înainte de moarte, în Hamburg, la reîntoarcerea sa din Italia.

Proclamarea lui Cristian X, de rege al Daniei în locul răposatului Fridric VIII. Proclamarea a făcut-o de pe balconul palatului ministrul președinte Berutsen, înaintea a vreo 10.000 de oameni, cărora noul rege cu capul descoperit le ține tot pe balcon o scurtă vorbire.

DIN GREȘALĂ

RUDYARD KIPLING

Dacă cineva bea mai mult, decât îi trebuie, dar bea pe față și cu mare tărăboiu, să ști că mai este nădejde de îndreptare; dar dacă bea într-ascuns și singur în căscioara lui, ferit de ochii tuturor, orice nădejde-i stinsă.

Aceasta-i regulă; prin urmare trebuie să fie și-o abatere, ca s-o întărească. Iar abaterea-i cazul lui Moriarty.

Moriarty era inginer civil, iar ocârmuirea îl trimise cu multă bunăvoință într-un district ferit de lume, unde n-avea cu cine sta de vorbă decât cu indigenii, dar în schimb avea mult de lucru. De lucrat a lucrat el binișor în cei patru ani, cât a fost stingher; dar îl cuprinsese păcatul de a bea singur și într-ascuns; așa încât la întoarcere era mult mai bătrân, mai zdrobit și mai zăpăcit, decum l-ar fi făcut după drept viața aceea moartă-vie. E cunoscută zicala că: cine stă în *jungle**, mai mult decât un an, neom rămâne până la moarte. Lumea tot singurătății îi atribuia oarecum și schimbarea ciudată a lui Moriarty, și zicea că iată așa zdrobește ocârmuirea viitorul celor mai buni oameni ai săi. Moriarty își câștigase o reputație foarte bună printre constructorii de poduri și stăvilare. Știa însă, că în fiecare noapte își subminează reputația asta, cu „L. L. L.“ și „Christopher“, și alte rachiuri de felul acesta. Era tare de constituție și avea creeri puternici, căci altfel s-ar fi prăpădit, ca o cămilă bolnavă, acolo în districtul lui. Precum s-a întâmplat și cu alții mai buni decât el.

Ocârmuirea îl trimise la Simla, după ce se ren-toarse din pustiu; iar dânsul se duse nădăjduind că o să ocupe un post, care tocmai atunci devenise vacant. În zilele acelea, doamna Reiver — poate vă mai

* Codri mlăștinoși în India.

aduceți aminte, — eră la culmea puterii și mulți bărbați zăceau sub jugul ei. Păcatele ce se puteau spune despre doamna Reiver le-am spus toate într-o altă poveste.

Moriarty eră bine făcut, frumușel, și când nu stetea cutundat în gândurile lui întunecate, eră foarte potolit și se trudiă din toate puterile, să placă vecinilor săi. Tresăria speriat, de auziă vreun zgomot năpraznic, sau dacă-l agrăiai pe neașteptate; iar dacă l-ai fi observat când bea din pahar, ai fi văzut că-i tremură nițel mâna. Toate acestea însă erau trecute în socoteala nervosității, iar de acel „gâl-gâl-gâl și iarăș gâl-gâl-gâl“ liniștit și statornic, ce se petrecea în odaia lui, când eră singur, nu știă nime nimic. Ceea-ce e foarte ciudat, având în vedere, că aici în India vieța privată a oamenilor e o adevărată carte deschisă.

Moriarty fu atras, nu în saltanatul doamnei Reiver, căci dânsul eră din altă pănură, ci în mâinile doamnei Reiver, și căzū la pământ în fața dânzei și-și făcū o zeiță dintr'însa. Iar asta eră datorită faptului că tocmai atunci venise din „jungle“ la oraș și nu puteă face încă deosebire, cum se cade, între lucruri, nu știă încă cine ce-i.

Fiind doamna Reiver rece și nesimțitoare, el ziceă că-i majestoasă și plină de demnitate. Fiind dânsa zăpăcită și neștiind povesti cu îndemănare, el ziceă, că-i rezervată și sfioasă. Doamna Reiver sfioasă! Fiind dânsa nevrednică de respectul și venerația cuiva, el îi arătă tot respectul și o împodobia cu toate însușirile mărețe din biblie și din Shakespeare.

Omul acesta serios, întunecat, retras pe care-l enervă și-un poni, de zburdă în urma lui, tot de călcăiele doamnei Reiver se ținea, roșindu-se de bucurie, când dânsa îi azvârliă în treacăt și lui câte o vorbă, două. Admirația asta eră strict platonice; până și femeile vedeau și admiteau, că așa e. În Simla nu se ducea la nime, și prin urmare n-auziă nimic împotriva idolului său: ceea ce eră foarte mulțumitor pentru dânsul. Doamna Reiver ceva atenție deosebită nu i-a dat, atât doar, că a luat la cunoștință, că a intrat în lista admiratorilor săi, și că se ducea cu el din când în când la plimbare, numai ca să arate că și el e acum proprietatea dânzei, reclamabil, ca atare. Moriarty trebuie să fi purtat singur cuvântul, căci doamna Reiver nu prea știă stă de vorbă cu un om de tiparul acesta, iar puținul cel spuneă, nu prea era de preț. Ceea ce credeă Moriarty, și cu drept cuvânt, eră, că doamna Reiver are influință asupra lui; iar întemeiat pe credința aceasta, căută serios, să se scape de păcatul, pe care numai dânsul și-l cunoștea.

Pățaniile în decursul luptei trebuie, că au fost foarte ciudate; el însă nu și-le-a descris niciodată. Câteodată săptămâni întregi nu bea altceva decât apă. Altădată, în câte o noapte ploioasă, când nu-l chemă nime la cină, și-i pâlăia foc strașnic în odaie, și totul eră ademenitor, se așeză jos, și începeă să prăznuiască și să dea pe gât pământ după pământ, făurind întruna

la planuri de îndreptare, până se resturnă beat mort pe pat. Mânezi eră bolnav.

Sosi apoi într-o noapte și marea clipă decisivă. Moriarty în adâncul său eră desnădăjduit că n-o să ajungă niciodată „vrednic de pretinia“ doamnei Reiver. Ultimile zece zile au fost foarte rele, iar sfârșitul fu că, drept urmare a celor doi ani și trei sferturi de gâl-gâl-gâl, îl apucă un atac mai ușor de *delirium tremens*; începând cu gânduri de sinucidere, urmând apoi cu tremur și tresăriri și isterie, și sfârșind cu turbare, cum se cade. Cum ședeă pe scaun în fața focului, sau se plimbă în sus și în jos prin odaie, ai fi putut auzi tot ce gândiă, bietul, despre doamna Reiver, căci mai ales despre dânsa și despre cazul său aiură, încurcând în acelaș ghem de idei și niște socoteli de arhitectură. Vorbiă, vorbiă mereu cu sine, șoptiă numai, și nu eră chip să se opriască. Par-că știă și el că i-s'a stricat ceva; în două rânduri a încercat, să-și strângă ideile și se stea de vorbă cu doctorul; mintea însă îl lăsă de amândouă dățile în baltă, și iar începū să șopăcăiască și să-și povestiască năcazul. Și e grozav să ascuți un cogeamite bărbat flecărind ca un copil, despre o mulțime de lucruri, pe cari bărbații de obicei le țin sub lăcăt, și le ascund în adâncul inimii. Moriarty tuturora, cari au fost în noaptea aceea între zece și jumătate și două și trei sferturi prin odaia lui, le-a povestit ce-i stetea pe suflet.

Din ce spuneă se vedeă lămurit ce putere imensă aveă doamna Reiver asupra lui și ce adânc își simțea el negliobia. Șopotile aceste firește nu pot fi scrise aicea; dar ar fi foarte instructive — întrucât arată, ce amar se înșelă bietul om în prețuirea oamenilor.

Dupăce-i trecū năcazul, iar puținii săi prietini își exprimară părerile de rău pentru ticălosul atac de friguri paludine, care-l doborise așa de urât, Moriarty făcū un mare jurământ în sufletul său și până la sfârșitul sezonului iarăș numai cu doamna Reiver se plimbă, adorându-o în tăcere și cu umilință ca pe un înger din ceruri. Mai târziu apoi începū, să iasă și la călărit, — și călăria bine, — ceea ce eră dovadă, că se îndreaptă; acum puteai trânti și ușa în urma lui, căci nu mai săria speriat de pe scaun. Iar asta de asemenea dovedia că e nădejde.

Cum și-a ținut jurământul, și ce l-a costat la început, nu știe nime. Fără îndoială însă, a săvârșit cea mai mare ispravă, ce-a putut-o săvârși vreodată un bărbat căzut la beție așa adâncă. La masă își consumă totdeauna vinișorul; dar nu bea niciodată singur și nu se lăsă niciodată să-l biruie beutura.

Odată îi spuse unui prietin intim al său povestea năcazului acestuia, și cum l-a mântuit „influița unei femei cinstite și curate, influița unui adevărat înger“. Prietinel — uimit că se poate spune ceva bun și despre doamna Reiver, — a izbucnit în hohote; râsul acesta însă l-a costat prietinia lui Moriarty.

Moriarty, care-i însurat acum cu o femeie de zece mii de ori mai bună decât doamna Reiver, — o femeie,

care crede că nu există pe pământ bărbat așa de bun și îndemnat ca al ei, — Moriarty și în mormânt o să se pogoare protestând și jurându-se că în amândouă lumile doamna Reiver l-a scăpat de ruină.

N-a fost un om care să fi crezut măcar o clipă, că dansa știa despre slăbiciunea lui. În schimb dintre cari o cunoșteau, nici unul nu s-a îndoit, că bietul Moriarty ar fi fost zdrobit și nimicuit dacă ar fi aflat că doamna Reiver îi știe păcatul.

Moriarty a văzut într'însa o ființă, ce nu eră, și credința asta l-a mântuit. Ceeace tot așa de bine a fost, ca și când dansa ar fi fost într-adevăr ființa pe care și-o închipuia el.

Se ridică acum întrebarea, că în ziua socotelii, câtă parte să-și pretindă doamna Reiver din mântuirea lui Moriarty?

Trad. de V. Stoica.

O O O

Nu mă privi...

RADU MĂRGEAN

*Nu mă privi, privirea asta caldă
Ce poartă-acum atâta foc în ea,
Mă tulbură, mă doare, mă 'nfioară —
Nu mă privi, nu mă privi, copila mea.*

*Îmi plac azi ochii triști, în care urme
Lăsat-au nopțile pustii de Mai,
Când înfloreau castanii pe alee —
Îmi plac azi ochii triști, pe care tu nu-i ai.*

*Nu te oprî, când treci pe dinainte-mi
Strecoară-te pe cale 'n cel, ușor
Ca umbra unui vis din altă vreme —
Nu te oprî, nu te oprî, să mă 'nfior.*

*Eu sânt pe lume drojdia suferinții,
Tovarăș vântului ce plânge 'n fagi,
Când dor pribeag colindă pe la geamuri —
Eu sânt năpastă-a ochilor, ce îmi sânt dragi.*

*Te-oi îndrăgi de mă privești atâta
Și cați în ochii mei cu-atâta foc,
Cât n-am văzut în ochii nimănuia —
Te-oi îndrăgi, și eu pe lume-s nenoroc.*

O O O

IONEL CEL FĂRĂ FRICĂ

I. DRAGOSLAV

Să-l bați pe *copchil* când ai de ce, zise tată-meu într'o zi către mama, să-i crape pielea, că de nu te bate el pe tine și îți și bănuie că nu l'ai învățat.

Hă-hă, făcui eu în gândul meu, care eram de față și, răzvrătit de ce auzisem, îi zisei tatei: „Da de ce să-i bată pe băieți, ce ei nu au piele, nu au suflet, nu-i doare?”

„Măi, băiete, vorbi tata, poate va veni o vreme să fii și tu ca mine și pentru aceea am să-ți spun o vorbă“. Când am auzit de poveste, n'am mai zis nimic și, ca totdeauna, am căscat gura se vedem ce spune, și tata începû:

„Împăratul Pâne de dincolo de apa Sâmbetei și împărăteasa lui, tocmai la bătrânețe au căpătat un băiat căruia i-a pus numele Ion.

Abia a răsărit băiatul ista pe lume, și ochii părinților au fost la el, iar când l-au scos din crăstelniță — știi după botez, a grăit mancei și pocoioavelor, care erau prin casă; nu cumva să se atingă de băiat, sau să nu-i deie de mâncare, ori să nu-l îngrijască la vreme, că unde le stă capul are să le stea picioarele și unde le stă picioarele așa are să le stea capul.

Și din ceasul cela, nu s'a pomenit de crai ori de împărat mai grijit ca el, lasă că nu sufereă de nimic, dar zi și noapte eră legănat de pocoioave care una lăsă și ceialaltă îi luă locul, dar eră preumblat în un căruț de aur, și împrejur slujii, care mai de care mai îngrijate să-i cânte și să-l apere de muște. Ceva-ceva, de greșea o mancă, ori dadacă, bunăoară se putea întâmpla să întârzie cu un minut-două de a-l alăptă, ori a-l schimbă, și îi sbură și capul. Așa că cu toată silința și îngrijirea lui, tot s-au dus câteva manci pe ceia lume, până l-a înțarcat, și câteva dadace, până a crescut copăcel!

Și creștea Ion și se făcea mărișor, da el de frică nu știa, da el ce voiă făcea, el nu știa ce e bine și ce e rău, el nu știa decât de dorinți și amestecă binele cu răul. Orice greșală îi eră iertată, orice obrăznicie văzută cu veselie și orice minciună prepunere că e mintos.

Într'o zi a spart un blid și împăratul a făcut semn să bată toți mesenii și slugile din palme, că a avut putere fiu-său de așa ispravă, să svărlă blidul. Dadaca i-a spus că nu-i frumos să spargă blidele, dar băiatul a scupit-o și împăratul și împărăteasa a făcut multă veselie.

Apoi, de atunci, ține-te pânză, în fiecare zi zvârlea câte o farfurie pe jos și nu veneă om în casă să nu-i sară după gât, să nu-l scuie. Da la masă, dacă nu-l muștruluiă nimeni mănca și urât: băgă mâna în blid și se ungeă cu mâncare până la urechi și după ce înfulică blidul lui, întindeă mâna și la alții; iar de nu-i da ce cerea, țipă de-ți luă auzul. Ba cu vremea, de alintat ce eră, spuneă și minciuni.

Cu vremea, a înțeles că părinții lui osândesc pe cei ce-l supără și a văzut cum sburau capetele dadacelor și în loc să se îngrozească, el încă și mai mult apăsă pe bietele femei, jeluindu-se că a cerut cutare lucru și nu i-a dat, ba că i-a zis cutare cuvinte rele, ori că pocoioava cutare l-a bătut.

Și a crescut băiatul mărișor, deacolo, l-a dat la școală, da nici acolo nu făcea nici o ispravă: să bătea cu băieții și nu ascultă pe dascăl; ba a și fură de acasă și a aduce la băieți lucruri din casă se obicinuise, iar până mântui cartea amăr de lume: s-au dus și câțiva dascăli în împărăția cerurilor. Și împăratul îl laudă la toți craii și ziceă că moștenitor ca al lui nu e în toată lumea.

Da s-a văzut cât a fost de pricopsit, că după ce i-a mai răsărit o lecuță de mustață s-a apucat și de hondrăneli și crailăcuri, ba și a face datorii.

Într-un an de zile ce a auzit împăratul și împărăteasa de pricopsitul lor, le-a mers la suflet.

Și au băgat pe urmă și o labască; au dat poruncă nu cumva vre-un negustor să deie pe datorie, ori să-i împrumute o para, că-l vede cremanaru.

August Strindberg, renumitul poet al Svediei, născut în 1849 și răposat în săptămânile trecute. A scris poezii, legende, drame, romane, nuvele, scrieri filozofice și s-a ocupat și cu studii istorice. Unii îl țin cel mai mare poet al zilelor noastre.

Așa, că flăcăul dacă a văzut că nimeni nu-i împrumută un crețar, într-o noapte pe când toți dormeau, băiețașul a stricat broasca la lada împărăției și înșfăcând cât a socotit el, s-a tot dus...

Și a mers el și a mers și a ajuns la ziua într-o pădure, când numai ce-i ies în cale niște tâlhari, cu niște ciomege în mâni.

„Că dă unde vii, că unde te duci...”

Mai îndrugă, el, nu știu ce acolo, ceia nu: „Scoate parale”.

Că n-am, că o fi, e-o păți..., ceia îl apucară la ciomăgeală.

Văzând el, că ceia se întrec cu șaga, le-a zis:

— Stați bre, stați, că vă dau tot. Și a dat hoților toți banii.

A văzut el asta că a rămas fără o para și că n-are unde să-și plece capu, ce s-o gândit că le-o zis:

„Incaltea dacă mi-ați luat banii, primiți-mă și pe mine între voi”.

Și din ceasul acela a fost hoț, da trebuia să deie un *igzamen*, așa eră obiceiul la ei. Și igzamenul a fost să fure unui drumet ce dormea cu fața în jos, punga dela brâu, fără ca să i-o ia cu sila.

Vezi, dta, că lucrul rău, la rele se pricepe.

El da târcoale omului în sus, în jos, omul dormea. El, cum holera a făcut și a dices, că i-a furat celuia punga dela brâu, fără ca omul să simtă ceva. Hoții, îl pândeau de aproape.

„Brava, i-a zis căpitanul, amu văd că ești de noi”, și l-a și primit între dânșii.

Și s-a făcut băiețașul un hoț, cum nu eră altul, de unde nu te gândiai de acolo fură, și unde nu socoteai acolo intră, din pricina asta toți l-au poreclit: „lonel cel fără frică”.

Și în vremece se ținea el de isprăvile acestea, acasă împăratul și împărăteasa să moară de jale, au trimis stafete pe la toate crăiile din lume, să-l caute,

da li-s'a răspuns că nici nu se pomenește să le fi călcat hotarul Ion al lor. Veștile astea încaltea le-a săcat inima bieților părinți, că săraca împărăteasă, mai slabă de lire a murit la vreo doi ani și feciorașul de bun ce eră la inimă și bine crescut își făcea de cap cu hoții, ba așa ajunsese de isteț în isprăvuri, că murind căpitanul în o bătaie cu potera, hoții ceilalți l-au ales pe el căpitan.

Apoi, de-acolo, isprăvi: de se dusesse vestea peste toate împărățiile, că au sărit împărații și au hotărât mare sumă de bani pentru cela care l-a da prins și numai așa l-au putut prinde și nici atunci, da a vrut Dumnezeu să se sfădească cu un tovarăș și acela l-a spus la stăpânire unde-i. Și l-a osândit la spânzurațoare.

Atunci s-a știut al cui e, dar ce putea să-i facă cineva când a făcut atâtea blăstămății.

Amu, a venit și ziua de osândă. Da el, a zis oamenilor lezei:

„Lăsați-mă oameni buni, să văd odată pe tata.”

Și oamenii lezei, ca unul ce eră fecior de împărat i-a făcut atâta hatâr, da i-o dat să-l păzească niște polițmaistri de iștia îmbrăcați cu straie strâmte. Și a ajuns acasă, acolo, împăratul bătrân și bolnav de scârbă, da el nu știă nimic de cele ce se tâmplase.

Când l-a văzut și a auzit cine e, de, ca părinte, i s-a umplut inima de bucurie, și a poruncit masă și petrecere și zaiefet și șacalusuri și luminății. Nu știă nici el ce să facă de bucurie. L-a întrebat împăratul pe unde a fost, da el a spus că a fost într-o țară tare departe, că i s-a spus de cineva că acolo e aur mult, dar că n-a găsit și a venit cu oamenii ce erau pe lângă el și care l-au păzit de hoți.

Și a stat o zi, două, a treia zi Ion cel fără frică a zis împăratului:

„Tătuță hai și ne-om preumblă prin livadă”, dar oamenii se țineau de el.

Și amândoi, hai, hai, printre pomi și deodată băiatul se oprî înaintea unei mlădițe de prun și a zis lui tată-său.

„Tată, ia vezi, poți îndoii mlădița asta?”

— Cum nu, dragul tatei, și ca să-i facă pe plac, împăratul se apleacă și îndoie mlădița până la pământ.

Mai merg ei până mai încolo, mai vorbesc și Ion se oprește înaintea unui copăcel de un picior de nalt și grăi:

„Tată, fii bun, îndoie-l și pe acesta”.

Împăratul îl luă de vârf și îl îndoii până la jumătate.

Mai merg ei iar, mai vorbesc și băiatul se oprește înaintea unui copăcel ca de un stângen și spuse:

„Da ia îndoie-l și pe acesta tată!”

— Acesta, răspunde împăratul, nici tu că ești tinăr nu-l poți îndoii.

— Da de ce tată? a zis băiatul.

— Că e prea înfiripat, prea gros de îndoit.

— Ei, vezi tată, zice Ion, tocmai așa e și cu omul. Cât e mic de doi, trei ani și chiar mai mărișor, faci ce vrei cu el: îl înveți, îl povățui, îl bați și el ascultă: faci ce vrei cu el, ca cu o mlădiță; a crescut mai mare de șapte, opt ani, atunci e truda mai mare, îi trebuie carte, povață cum să cinstească părinții, pe cei mai bătrâni, pe profesor și cum să se roage lui Dumnezeu, și dacă de struneală chiar lăsat în banii lui până atunci, tot faci ceva cu el, măcar cât de cât,

îl supui măcar pe jumătate, cum ai îndoit copăcelul cât un picior.

„Da, nu i-ai dat nici o învățătură, nici o frică și a trecut ani, și a ajuns de paisprece, șaisprezece ani, aleluia; graba îți pune osteneală, că-i întărit în apucăturile lui, ca și copacul de un stângen în măduvă... Și, așa, tată, asta e povestea vieții mele:

„Când eram de-o șchioapă — mlădiță — tăiai capetele oamenilor, că voiau să mă învețe de bine, și tu nu mă țineai de rău; râdeai de toate apucăturile mele. Și am crescut mai mare, — copăcel de un picior, — și nici atunci nu mi-ai dat nici o frică: eu v-am știut cei cinstea cătră cei mai mari, ce e rușinea de oameni, ce e vorba de cel mai mic și ce e a spune adevărul; iar când m-am trezit copăcel de un stat de om, ce voiai să mă mai înveți când eu mă obișnuisem să am în fiecă zi bani, și când să n-am, să fur, să mă împrumut, să mă îndatoresc, să petrec cu băeții, să joc la noroc, să fac și alte prostii, și să-mi petrec nopțile.

„Ai văzut greșeala, dar mlada eră prea coaptă. Și am, is răul răilor, eu is „lon cel fără frică“. Azi is osândit la spânzurătoare. Oamenii iștia is vătăjei care mă păzesc să nu fug. Mi-a dat drumul, doar să te văd, că doream se-ți dau pilda asta — Rămâi sănătos!..“

Aici, ochii tatei și-ai mamei uitându-se la mine se umplură de lacrimi; iar tata cu plânsul în glas urmă:

„Da, săracul împărat s-o uitat, doar, la fecioru său nebunit și n-a zis decât:

„Tae-mi capul măi băiete, dacă e așa, să-mi iau și eu osânda“.

— Nu, tată a glăsuț băețanul, nu-mi mânjesc mânilor și în sângele tău, osândește-te singur, cu gândul, că ai avut un ficior — o mlădiță, — și n-ai știut cum să-l crești“.

Și ficiorul împăratului s'a dat legat în mâna vătăjeilor.

Și-așa măi, băete, urmă tata, să nu crezi tu, că părintelui nu-i pare rău, nu-l doare și pe el, că își bate băiatul, da mai bine bătut decât un rău mai mult pe lume. Și amu ține și tu minte povestea asta, și dacă mânânci vre-o bătae, nu vrem să ne bănuim că de aceea ai ajuns așa și așa, că nu te-am povățuit“.

— Așa, așa, întări mama, răsând la tata și făcând cu ochiu spre mine, bătae ca la fasole. Că numai cu asta faci treabă“.

Uf!, și cum mă mai băteau, mamulică, pentru toate cele, și cum mă povățuiau, că nu eram cuminte. Rău nu făceam la nimenea, da îmi făceam rău mie, că nu eram statornic în nimic, și mă țineam tot de jocuri, și pentru asta de ar aveă spunerea mea grai v'ar spune o altă poveste mult mai frumoasă, pe care am să mă încerc să v'o povestesc cândva. Până atunci, primiți-mi-o pe asta și luați aminte că copilul nebătut și nes-trunit e ca și calul în bustru.

O O O

MISTERUL POETULUI

Roman de ANTONIO FOGAZZARO

Trad. din italienește de: D. TOMESCU

— 18 —

Toți o priviră uimiți, iar ea se înroși. Drăguța! Nu voia să mă lapăd de arta țării mele. Îi mulțumii din ochi, și cu gândul îi spusei că putea fi liniștită; iar logodnicului îi răspunsei, că, umblând prin Germania, Rüdeshheimer, Waldmeister și amintirile marilor poeți puteau foarte bine să mă inspire o clipă, dar că

niciodată nu m-aș fi putut legă de vre-o muză streină, nici chiar, adăogai într'adins, de muza engleză, care pentru mine are un farmec nemăsurat.

Topler senior începù, dela un timp, să dea semne de nerăbdare și izbucni deodată, exclamând, că fratele său nu înțelege nimic, că a vâri patriotismul în artă nu e lucru vrednic de un german, și nici, dacă-i dau voe, de un poet. — Toată poezia — zise el — care e bună, sau numai pentru voi italienii, sau numai pentru noi germanii, iat-o! — și izbi cu piciorul o sticlă goală, care se prăvăli pe povârniș în jos. Profesorul căută să se justifice, dar nu înțelesese deloc chestiunea. Fratele său dădea furios din cap și din umeri, și se întoarse spre mine, fără să-l mai asculte. — *Geklingel* — zise el — *und nichts weiter*: sgomot, și alt nimic.

— Nu, nu — zise Violet zimbind. — Dvoastră ați fost prea răutăcios, socot, cu sârmana aceea de sticlă. Cred că mai eră într'ânsa un pic de parfum de Rin și de Waldmeister. Vorbii apoi, c-o simplitate fermecătoare, despre poezia curat națională, despre poezia populară, atât de bogată în mirezme naturale. Glasul ei părea și mai melodios ca de obicei. Își arată, în treacăt, părerea de rău de-a nu putea cânta un *Lied*, și mărturisind lucrul acesta, zimbiă fermecător; puteai cetii însă în ochii ei o tristeță amară.

Poate că nici ea nu înțelesese destul de bine chestiunea, totuș ne ridicarăm cu toții împotriva doctorului Topler, care, pentru imnul Clopotului de Schiller, ar fi dat tot ael *Wunderhorn**. Domnișoara Luiza își frământă picioarele de ciudă: Cum? să-și bată joc de scumpele ei *Lieder*! Așa de gingașe, *so nett*! Oare doctorul Topler să nu fi având deloc nici o simțire?

Topler iunior o rugă să cânte un *Lied*. — Da, domnule, — zise ea — pentrucă dvoastră ați fost bun, și cântă cu un glas ușor, dar de un farmec neasămănat, aceste strofe în dialect, pe care mai târziu le-am căpătat scrise chiar de mâna ei. N-am înțeles, atunci, nici măcar o singură vorbă.

Und a geschnippigi geschnappigi

Dalketi dappigi

Na das is aus

Muasst es hab'n im Haus,

Aber a willigi billigi

Rührigi, gfürigi

Das is a Leb'n

Ko koan lustingers geben.

Fermecătoarea copilă cântă răzimată de trunchiul unui fag. Bălae, elegantă, cu chipul ei frumos, strălucitor de veselie și de răutate, părea într'adevăr o zină nebunată din pădurile germane.

În timpul asta, sora ei mergea încet, tăcută, culgând flori; doamna Treuberg, cu fața cam înroșită, se uită din când în când la cei doi logodnici, cu o curiozitate neînțeleasă pentru mine; Violet, se uită și ea, zimbind, la bătrânul Topler, care urmăria cântecul cu multă luare aminte, având în înfățișare o mimică ciu-

* Titlul unei culegeri de cântece populare, foarte cunoscută în Germania.

dată. Cât despre logodnic, deoarece domnișoara Luiza cântă pentru el, își îndeplinea foarte scrupulos datoria ținându-și ochii îndreptați spre ea. Nu avea o înfățișare vioae și expresivă ca a aceea a fratelui său; îmi părură chiar că citește întrânsa o umbră de turburare. Cu toate acestea, dl Trenberg, în ciuda privirilor soției sale, îi făcea mereu semne, răsând, ca și cum ar fi vrut să-i spună că acest cântec părea făcut într'adins pentru el. Aș fi vrut să mă pot bucura în tihnă de această fermecătoare priveliște, care părea desprinsă dintr-o veche gravură germană. Brazii, presărați printre fagi, întipăreau o tristete nordică în poezia verdeții, în poezia florilor și-a tufișurilor.

Când mica zână își isprăvi *Lied*-ul său, singura miss Yves îi zise — bravo! — Toți ceilalți îmi părură nedumeriți, afară de doctorul Topler, care tăcea și privia mereu la copilă, cu zâmbetul lui fin, pătrunzător.

Stăteam la îndoială, dacă trebuie, sau nu, să întreb de înțelesul acestor misterioase versuri, când iată că d-na Treuberg își arată părerea c'ar trebui să plecăm, și toți se sculară în sus, cu un aer de mulțămire.

Aveam de gând să întreb pe prietenul meu Topler; tocmai atunci însă, Violet îi făcui o muștrare ușoară c-a părăsit-o chiar dela cei dintâi pași și-l rugă să nu mai repete această greșală; adăogă c'ar mai fi avut poate nevoie și de un al doilea cavalier. M'alăturai de d-na Treuberg și îndrăznii s-o întreb despre cântec. — Nu eră nimerit — îmi răspunse ea — nu eră nimerit. Erau laude aduse unei neveste tinere, foarte veselă și foarte sprintenă, și sârmana noastră prietenă nu poate fi așa. — Observai că bălăioara își înțelesese nesocotința: mai bine zis, soră-sa o făcuse să înțeleagă. La început, rămase încremenită; apoi, se dete pe lângă Violet, înconjurându-o cu mii de desmierdări și de gingășii.

— Sârmana prietenă! murmură tovarășa mea. — Astăzi merge mai greu ca de obicei.

După câțiva pași de drum, ieșirăm la larg, pe spațele aproape netede al colinii, de unde o potecă apuca la stânga, spre orașul Eichstätt, ascuns în vâlceaua din față, iar spre dreapta, pe supt marginea pădurii, pornește un drum lung și drept.

— urmează —

BASARABIA

Ziua de 16 Mai, a împlinirii unui veac de când Basarabia a ajuns sub stăpânire rusească, au sărbătorit două neamuri: Rușii și Românii. Cei dintâi preamărind vitejia armatei rusești și ridicând spre tronurile Atotputernicului immuri de slavă, ca împărăția rusească să dăinuiască în vecii-vecilor, iar noi, arborând drapelul național îndoliate, îmbrăcând în cadre negre gazetele și scriind articoli chilometrici despre răpirea acestui pământ moldovenesc... Nouă toate acestea ne par ca și când în realitate n-am fi făcut aproape nimic, și de aceea relevăm nespuse de mult adevăr în următoarele rânduri publicate în revista „Ramuri“:

„Ce-am făcut noi pentru Basarabia? Trimis-am noi emisari prin satele ei pentru a le da puțin curaj țaranilor Moldoveni de acolo, — ori a-i lumina, a-i face să știe că mai sunt frați de-ai lor peste Prut, într-un regat liber, frați cari se gândesc la ei și pregătesc (o, cât de puțin) liberarea lor? Căci generațiile ivindu-se nouă, fără nici o legătură sufletească cu noi, sunt Moldoveni în Basarabia, cari cred că și noi suntem nenorociți; căci, precum ei trăiesc sub Rus, noi trăim sub Neamț...

Ce am făcut noi pentru Basarabia, noi, care nici n'o cunoaștem? Ce se scrie în țară despre nevoile și suferințele Românilor de-acolo? A-

fară de cartea dlui Z. Arbore, de călătoria dlui Iorga în Basarabia ce s'a mai publicat? Și câți au cetit călătoria aceasta să vadă că acolo numai limba e moldovenească, împestrată și ea cu vorbe rusești, iar Moldoveni nu mai sunt, ci numai *hristiani* ca și Rusul?...

Noi știm perfect, în toate amănunturile, tot ce se petrece în Tripolis, ce fac Evreii Români din Cleveland; care știe însă câte mame basarebence își plâng copiii duși pentru totdeauna în armată sau în coloniile de pe malurile Amurului? Pe câți Români din Regat i-a putut înduioșă aceste lacrimi ai oamenilor săraci, nenorociți, părăsiți? Cine i-a compătimit vreodată?...

Nu. Nu e nici un foc, nici o jale, nici un dor, nici chiar indignare nu e. Fiecare își vede de interesele lui; fiecare își vede de nerăbdarea lui de a veni la putere, ori își roade frâul că nu mai vine la cârma... budgetului; fiecare își vede de parvenire, că este și aceasta o ocupație foarte grea și migăloasă.

Idealuri? Idealism? Revendicări? Iubire de Patrie? — le au Bulgarii, le au Ungurii. Noi nu le avem. Și puținii cari simt sunt taxați de nebuni, de svăpăiați; sunt chiar periculoși quietă din ai celor mulți.

Concluzie? Basarabia e pierdută. De azi a început Ion Ciubatu să se numească Jean Ivanovici Sapogh;

dela Prut și până la Amur drumul se cunoaște de pe mormintele pribegilor fără voce; iar între Prut și Nistru cântă cucuveaua pe mormântul unui neam părăsit și uitat.

Jos dar — fățarnicia. Nu suntem vrednici să plângem pe acest mormânt...“

o o o

GHICITURI

Ghicitura ilustrată din numerii 21—22 au deslegat-o corect: Octavian Anghel, Iuliu Anghel, Victor Belu, Reginuța Roman, Constantin A. Partene și Zaharie Pop. Premiile le-au câștigat Zaharie Pop, Gherla; Reginuța Roman, Minthiul Gherlei; Constantin A. Partene, Maier.

Deslegarea e:

Căutătura-ți va războiu,
Zimbirea-ți cere pace;
Și să mă 'mpac cu tine voi,
Dar să mă bat îmi place.

*

Deslegarea ghiciturii acesteia să ni se comunice până în 13 l. c.